

Sygn. akt II 1 C 84/19

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 16 marca 2021 roku

Sąd Rejonowy dla Łodzi-Widzewa w Łodzi, II Wydział Cywilny – Sekcja Egzekucyjna

w składzie następującym:

Przewodniczący : Sędzia Anna Brackowska

Protokolant : asystent sędziego Monika Paczyńska

po rozpoznaniu w dniu 21 grudnia 2020 roku w Łodzi

na rozprawie

sprawy z powództwa K. B.

przeciwko (...) Spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w W.

o pozbawienie tytułu wykonawczego wykonalności

1. oddała powództwo;

2. zasądza od powódki K. B. na rzecz (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w W. kwotę 917 zł (dziewięćset siedemnaście złotych) tytułem zwrotu kosztów postępowania.

Sygnatura akt II 1 C 84/19

UZASADNIENIE

W pozwie z dnia 3 października 2019 roku, skierowanym przeciwko (...) Spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w W., powódka K. B. reprezentowana przez pełnomocnika profesjonalnego w osobie radcy prawnego, wniosła o pozbawienie wykonalności tytułu wykonawczego w postaci nakazu zapłaty z dnia 27 września 2018 roku wydanego przez Sąd Okręgowy w Łodzi, Wydział X Gospodarczy w sprawie X GNC 1317/18 - w części obejmującej kwotę 4.300 zł wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie. Powódka podniosła w tym zakresie zarzut spełnienia świadczenia na rzecz pozwanego w trzech kwotach: 1.900 zł zapłaconej w dniu 17 października 2018 roku, 1.200 zł zapłaconej w dniu 19 listopada 2018 roku oraz 1.200 zł zapłaconej w dniu 12 grudnia 2018 roku. Powódka wniosła również o zabezpieczenie powództwa poprzez zawieszenie w całości postępowania egzekucyjnego prowadzonego przeciwko niej w sprawie GKM 12/19 przez Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym dla Łodzi – Widzewa w Łodzi B. G. – do czasu prawomocnego zakończenia postępowania, a także o zasądzenie na jej rzecz zwrotu kosztów postępowania od strony pozwanej (pозew k. 4-5, pełnomocnictwo k. 6).

Postanowieniem z dnia 18 października 2019 roku tutejszy Sąd Rejonowy zabezpieczył powództwo złożone w przedmiotowej sprawie w ten sposób, że zawiesił postępowanie egzekucyjne prowadzone przez Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym dla Łodzi – Widzewa w Łodzi B. G. w sprawie GKM 12/19 w części, w zakresie kwot: 1.900 zł zapłaconej w dniu 17 października 2018 roku, 1.200 zł zapłaconej w dniu 19 listopada 2018 roku oraz 1.200 zł zapłaconej w dniu 12 grudnia 2018 roku – wraz z odsetkami ustawowymi liczonymi od tych kwot. Wniosek o zabezpieczenie został oddalony w pozostałym zakresie. W wyniku złożenia przez stronę pozwaną zażalenia na przedmiotowe postanowienie, postanowieniem z dnia 26 czerwca 2020 roku wydanym w sprawie III Cz 2256/19 Sąd Okręgowy w Łodzi, Wydział III Odwoławczy zmienił postanowienie Sądu Rejonowego z dnia 18 października

2019 roku w ten sposób, że w całości oddalił wnioski o zabezpieczenie (postanowienie k. 21-22, zażalenie k. 32-33, postanowienie sądu odwoławczego k. 65-67).

W odpowiedzi na pozew z dnia 12 listopada 2019 roku (data nadania w UP), pozwany (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w W., reprezentowany przez pełnomocnika profesjonalnego w osobie radcy prawnego, wniósł o oddalenie powództwa w całości oraz o zasądzenie na jego rzecz zwrotu kosztów postępowania według norm przepisanych. Jak podstawę faktyczną swojego stanowiska procesowego w sprawie wskazał na fakt, że kwoty opisane przez powódkę w pozwie stanowiły jej zobowiązania względem B. D. i jedynie takim tytułem były mu przekazywane, nie zaś spłatę jej zobowiązań względem pozwanej Spółki (odpowiedź na pozew k. 44-45, pełnomocnictwo k. 37).

W piśmie procesowym z dnia 17 czerwca 2020 roku powódka dokonała rozszerzenia żądania pozwu domagając się również pozbawienia tego samego tytułu wykonawczego wykonalności o dalszą kwotę 52.980 zł wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie. Jako podstawę faktyczną żądania w tym zakresie wskazała ona na fakt złożenia przez nią pozwanemu w dniu 4 maja 2020 roku oświadczenia o potrąceniu w zakresie tejże kwoty, które nie zostało przez niego zakwestionowane. Powódka wniosła również o zabezpieczenie rozszerzonego powództwa poprzez zawieszenie w całości postępowania egzekucyjnego prowadzonego przeciwko niej w sprawie GKm 12/19 przez Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym dla Łodzi – Widzewa w Łodzi B. G. – do czasu prawomocnego zakończenia postępowania oraz wnioski o zwolnienie jej od kosztów sądowych (pismo procesowe k. 76-78).

Postanowieniem z dnia 7 września 2020 roku Sąd Rejonowy dla Łodzi – Widzewa w Łodzi oddalił złożone przez powódkę wnioski o: zabezpieczenie powództwa poprzez zawieszenie postępowania egzekucyjnego oraz o zwolnienie od kosztów sądowych (postanowienie k. 117).

W piśmie procesowym z dnia 26 października 2020 roku pozwany wniósł o oddalenie powództwa również w jego rozszerzonej części oraz o zasądzenie na jego rzecz zwrotu kosztów postępowania według norm przepisanych. Wskazał, że przedstawione przez powódkę do potrącenia kwoty nie miały związku z pożyczką udzieloną jej przez stronę pozwaną i wynikały z prywatnych rozliczeń powódki z B. D. z tytułu ich wzajemnych wierzytelności (pismo procesowe k. 144-145).

Na rozprawie w dniu 17 listopada 2020 roku pełnomocnik powódki ponownie złożyła wnioski o zabezpieczenie powództwa poprzez zawieszenie postępowania egzekucyjnego prowadzonego przeciwko niej w sprawie GKm 12/19 przez Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym dla Łodzi – Widzewa w Łodzi B. G. – do czasu prawomocnego zakończenia postępowania (protokół elektroniczny rozprawy k. 194).

Postanowieniem z dnia 30 listopada 2020 roku tutejszy Sąd Rejonowy zabezpieczył powództwo złożone w przedmiotowej sprawie w ten sposób, że zawiesił postępowanie egzekucyjne prowadzone przez Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym dla Łodzi – Widzewa w Łodzi B. G. w sprawie GKm 12/19 w części, w zakresie kwoty 57.280,00 – wraz z odsetkami ustawowymi liczonymi od tych kwot. Wniosek o zabezpieczenie został oddalony w pozostałym zakresie (postanowienie k. 202).

Do zamknięcia rozprawy stanowiska zajęte przez strony postępowania w sprawie nie uległy zmianie (protokół elektroniczny rozprawy z dnia 21 grudnia 2020r. - k. 223 i następne).

Sąd Rejonowy ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 10 kwietnia 2017 roku powódka K. B. prowadząca jednoosobową działalność gospodarczą pod nazwą Be F. K. B. zawarła z (...) Spółką z ograniczoną odpowiedzialnością w W. umowę pożyczki na kwotę 217.200 zł. Powódka nie spłaciła pożyczki w terminie. Pozwana (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w W. jest następcą prawnym (...) Spółki z o.o. (okoliczności bezsporne).

W dniu 27 września 2018 roku w sprawie X GNc 1317/18 Sąd Okręgowy w Łodzi, X Wydział Gospodarczy wydał nakaz zapłaty w postępowaniu upominawczym, w którym nakazał K. B. aby zapłaciła na rzecz (...) Spółki z o.o. w

W kwotę 174.297,00 zł wraz z odsetkami maksymalnymi za opóźnienie od dnia 31 lipca 2018 roku do dnia zapłaty oraz kwotę 5.796,00 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania – albo wniosła w tym terminie sprzeciw. Powódka nie zaskarżyła nakazu zapłaty, wobec czego nakaz zapłaty stał się prawomocny. Nakaz zapłaty został zaopatrzony w klauzulę wykonalności w dniu 9 stycznia 2019 roku (okoliczności bezsporne, także tytuł wykonawczy w aktach GKm 12/19 - k. 4).

Na podstawie wniosku egzekucyjnego z dnia 16 stycznia 2019 roku, wierzyciel (...) Spółka z o.o. z siedzibą w W. wszczął postępowanie egzekucyjne dotyczące obowiązku K. B. stwierdzonego powyżej opisanym nakazem zapłaty w postępowaniu upominawczym wydanym w sprawie X GNc 1317/18 z dnia 27 września 2018 roku przed Komornikiem Sądowym przy Sądzie Rejonowym dla Łodzi – Widzewa w Łodzi B. G.. Postępowanie to zawisło za sygnaturą akt GKm 12/19. P. to pozostaje czynnym, jest ono częściowo zawieszona na podstawie postanowienia tutejszego Sądu Rejonowego z dnia 30 listopada 2020 roku. W jego toku doszło do wyegzekwowania i przekazania na rzecz wierzyciela łącznej kwoty 7.984,98 zł, na którą składały się: 120 zł kosztów klauzuli wykonalności, 2.196,00 zł z tytułu kosztów procesu, 2.051,98 zł z tytułu kosztów zastępstwa w egzekucji, 3.617 zł z tytułu kosztów zastępstwa w procesie (wniosek egzekucyjny k. 1-3, karta rozliczeniowa – w tomie 3 akt, tytuł wykonawczy k. 4 w aktach egzekucyjnych GKm 12/19).

W dniu 21 lutego 2020 roku powódka złożyła skargę o wznowienie postępowania w sprawie X GNc 1317/18. Skarga złożona przez powódkę została odrzucona postanowieniem Sądu Okręgowego w Łodzi, Wydział X Gospodarczy z dnia 21 kwietnia 2020 roku wydanym w sprawie X GC 186/20. Zażalenie złożone przez K. B. od w/w postanowienia z dnia 21 kwietnia 2020 roku zostało oddalone postanowieniem Sądu Apelacyjnego w Łodzi, I Wydział Cywilny z dnia 12 sierpnia 2020 roku wydanym w sprawie I AGz 90/20 (odpis skargi k. 79-89, postanowienie Sądu Okręgowego w Łodzi k. 172, postanowienie Sądu Apelacyjnego w Łodzi k. 173).

W dniu 2 maja 2017 roku powódka K. B. przesłała na rachunek (...) Spółka z o.o. z siedzibą w W. kwotę 20.000 zł. Przelew nie został opisany żadnym tytułem (historia płatności k. 96).

W dniu 26 kwietnia 2018 roku do rąk własnych B. D. została przekazana łączna kwota 4.750 zł + 530 zł = 5.280 zł. Do przekazania w/w kwoty doszło w miejscu prowadzenia przez powódkę działalności gospodarczej w C.H. P. w R. (pokwitowanie k. 99, co do miejsca przekazania środków – okoliczność bezsporna).

W dniu 3 czerwca 2018 roku z rachunku bankowego (...) Spółki z o.o. w Ł. na rachunek (...) Spółki z o.o. w W. została przelana kwota 10.000 zł tytułem „zwrot pożyczki” (potwierdzenie wykonania przelewu k. 97).

W dniu 6 września 2018 roku do rąk własnych B. D. została przekazana kwota 10.500 zł. Do przekazania w/w kwoty doszło w miejscu prowadzenia przez powódkę działalności gospodarczej w C.H. P. R. (pokwitowanie k. 99, co do miejsca przekazania środków – okoliczność bezsporna).

W dniu 17 października 2018 roku K. B. przekazała bezpośrednio do rąk B. D. kwotę 1.900 zł tytułem 700 zł – IX, 1.200 zł – X. Do przekazania w/w kwoty doszło w miejscu prowadzenia przez powódkę działalności gospodarczej w C.H. P. R. (pokwitowanie k. 12, co do miejsca przekazania środków – okoliczność bezsporna).

W okresie czasu od miesiąca marca 2018 roku do miesiąca sierpnia 2018 roku była przekazywana przez powódkę na rzecz B. D. kwota po 1.200 zł. Do przekazywania w/w kwot dochodziło w miejscu prowadzenia przez powódkę działalności gospodarczej w C.H. P. R. (co do faktu przekazywania środków i miejsca ich przekazywania – okoliczność bezsporna).

W dniu 19 listopada 2018 roku z rachunku bankowego P. J. (córkę powódki) została przekazana na rachunek bankowy (...) Spółki z o.o. w W. kwota 1.200 zł tytułem „procent od pożyczki” (potwierdzenie wykonania przelewu k. 13).

W dniu 13 grudnia 2018 roku z rachunku bankowego P. J. (córkę powódki) została przekazana na rachunek bankowy P. D. kwota 1.200 zł tytułem „procent za 11.2018 za pożyczkę z 01.2018 B. D.” (potwierdzenie wykonania przelewu k. 14).

Powódka K. B. oraz B. D., będący pełnomocnikiem pozwanej Spółki pozostawali w nieformalnym związku, który zakończył się na przełomie 2017 i 2018 roku. Posiadali oni również pomiędzy sobą zobowiązania finansowe. Kwoty przekazywane od miesiąca marca 2018 roku do miesiąca grudnia 2018 roku regularnie w wysokości 1.200 zł miesięcznie stanowiły przedmiot prywatnych rozliczeń B. D. z powódką (okoliczności bezsporne, wydruk korespondencji e-mail k. 165-171, zeznania świadka B. D. w protokole elektronicznym rozprawy z dnia 15 grudnia 2020 roku k. 213-215v).

W piśmie procesowym z dnia 4 maja 2020 roku powódka K. B. złożyła pozwanej (...) Spółce z o.o. w W. oświadczenie o potrąceniu kwoty 57.280 zł z należnościami wynikającymi ze spornego tytułu wykonawczego stanowiącego podstawę prowadzenia przeciwko niej egzekucji w sprawie GKm 12/19. Oświadczenie w tym przedmiocie zostało doręczone stronie pozwanej w dniu 11 maja 2020 roku (oświadczenie o potrąceniu k. 90-92, potwierdzenie nadania k. 93, (...) k. 94-95).

Powyższy stan faktyczny sąd ustalił na podstawie powołanych powyżej dokumentów znajdujących się w sprawie oraz załączonych akt postępowania egzekucyjnego, częściowo na podstawie zeznań świadków. Częściowo był on także bezsporny pomiędzy stronami postępowania.

Sąd nie dał wiary zeznaniom przesłuchanej w charakterze strony powódki K. B. w zakresie w jakim wskazywała ona, że wszelkie opisane w stanie faktycznym sprawy kwoty przekazywane w okresie czasu od dnia 17 października 2018 roku do dnia 13 grudnia 2018 roku na rzecz B. D., (...) Spółki z o.o. stanowiły spłatę jej zobowiązania względem D. M. wynikającego z umowy pożyczki z dnia 17 kwietnia 2017 roku. Po pierwsze, zeznania te nie znalazły potwierdzenia w pozostałym materiale dowodowym zgromadzonym w sprawie zarówno osobowym, jak i dokumentarnym. Co innego bowiem wynikało z treści zeznań przesłuchanego w sprawie świadka B. D., który wskazywał, że wpłaty te dotyczyły jego prywatnych rozliczeń z powódką (zeznania świadka k. 213-215v). Okoliczności tych nie potwierdziła także treść dokumentów zgromadzonych w sprawie na k. 12-14 (i dalszych). W dokumencie z dnia 17 października 2018 roku brak jest określenia tytułu przekazania środków, brak jest wskazania, że kwota ta stanowi spłatę zobowiązania powódki względem pozwanej spółki, brak jest także choćby określenia, że kwota ta stanowi spłatę pożyczki (brak takiego określenia, brak daty i kwoty pożyczki, brak określenia sygnatury akt sprawy w której powstał tytuł egzekucyjny). Przelewy z dnia 13 grudnia 2018 roku i z dnia 19 listopada 2018 roku wykonane zostały z rachunku członka rodziny powódki, nie zaś z jej własnego rachunku. Co więcej jeden z tych przelewów wyraźnie wskazuje w tytule przelewu, że jego kwota stanowi spłatę odsetek od pożyczki opisanej za pomocą daty – innej niż pożyczka, której zawarcie legło u podstaw powstania spornego tytułu wykonawczego. Co więcej, jako odbiorca przelewu z dnia 13 grudnia 2018 roku widnieją dane P. D. (członka rodziny pełnomocnika pozwanej Spółki – nie jest to okoliczność sporna w sprawie).

Treść zeznań powódki w tym zakresie nie znalazła również potwierdzenia w zeznaniach świadka K. J., która wbrew treści oświadczenia z dnia 19 lutego 2019 roku (k. 100) i z dnia 5 września 2019 roku (k. 101) zeznała, że nie posiada wiedzy z jakiego tytułu były przekazywane regularnie co miesiąc kwoty po 1.200 zł na rzecz B. D.. Wskazała wyraźnie, że nigdy nie posiadała takiej wiedzy, gdyż jako pracownicy powódki nie interesowała jej ta kwestia. Podała, że tylko wykonywała wyraźne polecenia pracodawczynie (zeznania świadka k. 212v-213).

Sąd pominął ocenę zeznań powódki w pozostałym zakresie z uwagi na uznanie zarzutu potrącenia zgłoszonego w przedmiotowej sprawie za niedopuszczalnego. Z tego samego powodu Sąd uznał również za niezasadne wnioski dowodowe zgłoszone przez pełnomocnika strony pozwanej w piśmie procesowym z dnia 26 października 2020 roku (czwarty i piąty punkt, k. 144v).

Sąd Rejonowy zważył, co następuje:

Jak wynika z treści art. 840 § 1 pkt 2 k.p.c. dłużnik może w drodze powództwa żądać pozbawienia tytułu wykonawczego wykonalności w całości lub części albo ograniczenia, jeżeli (...): po powstaniu tytułu egzekucyjnego nastąpiło zdarzenie, wskutek którego zobowiązanie wygasło albo nie może być egzekwowane; gdy tytułem jest orzeczenie sądowe, dłużnik może oprzeć powództwo także na zdarzeniach, które nastąpiły po zamknięciu rozprawy, na zarzucie

spełnienia świadczenia, jeżeli zgłoszenie tego zarzutu w sprawie było z mocy ustawy niedopuszczalne, a także na zarzucie potrącenia.

Pomimo jednak powołania w przedmiotowej sprawie przez pełnomocnika powódki uprawnionej, ustawowej przesłanki pozbawienia tytułu wykonawczego wykonalności, za jaką niewątpliwie uznać należy fakt spełnienia świadczenia do kwoty 4.300 zł w okresie po powstaniu tytułu wykonawczego, powództwo w tym zakresie nie mogło zostać uwzględnione. Sąd bowiem uznał je za nieudowodnione. Ciężar zaś wykazania okoliczności leżących u podstaw powództwa zgłoszonego w przedmiotowej sprawie, a opartego na zarzucie spełnienia świadczenia, spoczywał na stronie powodowej. Ciężarowi temu powódka jednak nie sprostała.

O przyczynach nieuznania za prawdziwe twierdzeń powódki w tym zakresie za wiarygodne Sąd wspominał we wcześniejszej części uzasadnienia. Rozważania te nie zostaną powtórzone na obecnym etapie uzasadnienia wyroku wydanego w sprawie. Uzupełniając jednak tę część rozważań, wskazać należy dodatkowo na kilka okoliczności przemawiających za brakiem wiarygodności stanowiska powódki. Podkreślenia wymaga bowiem ten fakt, że kwoty 1.200 zł były przekazywane przez powódkę na rzecz B. D. regularnie przez większość miesięcy roku 2018. Na jednym zaś z przelewów będących podstawą faktyczną sformułowania żądania (pierwotnego) pozwu została umieszczona adnotacja (tytuł przelewu) „procent za 11.2018 za pożyczkę z 1.2018 B. D.” (k. 14). Pozwoliło to Sądowi na postawienie tezy zgodnej z twierdzeniami strony pozwanej, a zawartymi we wszystkich złożonych przez nią pismach procesowych w sprawie, których treść znalazła potwierdzenie w zeznaniach świadka B. D., że pomiędzy powódką a świadkiem istniały jakieś rozliczenia finansowe z tytułu ich prywatnych pożyczek – powstałych zapewne w styczniu 2018 roku. Istnienie takich zobowiązań powódka wprost przyznała w treści swoich zeznań. Treść tytułu tego przelewu sugeruje również (wbrew twierdzeniom strony powodowej), że comiesięcznie przekazywane przez powódkę na rzecz świadka kwoty po 1.200 zł nie stanowiły spłaty należności głównej (za jakąkolwiek jej pożyczkę, udzieloną jej przez jakikolwiek podmiot), stanowiły zaś jedynie spłatę oprocentowania takiej pożyczki. Na ten fakt wskazuje również tytuł kolejnego ze spornych przelewów – z dnia 19 listopada 2018 roku (k. 13), z którego wynika, że kwota ta stanowi „procent od pożyczki”. Mając na uwadze ten fakt, Sąd przyjął że taki sam charakter należy przypisać kolejnym kwotom przekazywanym przez powódkę (przelewem bankowym, w gotówce) do rąk B. D., a mianowicie że kwoty te stanowią rozliczenie z tytułu pożyczki zaciągniętej w styczniu 2018 roku. Tym samym sporne kwoty nie mogły być spłatą spornej pożyczki zaciągniętej przez powódkę w Spółce (...) w dniu 10 kwietnia 2017 roku. Twierdzeniom powódki w tym zakresie Sąd nie dał wiary.

Odnosząc się dalej do braku wykazania przez stronę powodową zasadności zarzutu zapłaty w zakresie kwoty 4.300 zł opisanej w pozwie wskazać należy na argumenty natury ogólnej i wywodzące się z doświadczenia życiowego Sądu. Przypomnieć bowiem należy, że powódka jest osobą uczestniczącą od wielu lat aktywnie w obrocie handlowym i finansowym, prowadziła jednoosobową działalność gospodarczą Be F. K. B., kolejno założyła Spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością o nazwie B. (...), której jest współnikiem i Prezesem Zarządu. Od osoby aktywnie uczestniczącej w obrocie finansowym należy oczekiwać również należytej dbałości o jej interesy natury finansowej. Powódka winna więc posiadać wiedzę, że jej zobowiązania finansowe powinny być regulowane w sposób jasny i czytelny, zaś na ich zindywidualizowanie powinny pozwalając choćby dane odbiorcy poszczególnych przelewów i ich tytuł. W sytuacji, w której ze spornych przelewów wynika, że są one wykonywane przez osobę fizyczną inną niż osoba powódki, z rachunku nie będącego rachunkiem powódki, ze środków niewiadomego pochodzenia (tu uwaga: pieniądze stanowią przedmiot oznaczony co do gatunku, nie zaś co do tożsamości) i niewiadomej własności, na rzecz podmiotu nie będącego podmiotem udzielającym spornej pożyczki i tytułem przelewu, który nie pozwala w żadnej mierze zindywidualizować konkretnej wierzytelności (co więcej, tytułem który powołuje inną datę czynności prawnej) – trudno jest dać takim twierdzeniom strony wiary. Mając na uwadze powyższe, powództwo w kształcie pierwotnym a dotyczące kwoty 4.300 zł zostało oddalone jako nieudowodnione.

W piśmie procesowym z dnia 8 czerwca 2020 roku powódka dokonała rozszerzenia żądania pozwu o pozbawienie tytułu wykonawczego wykonalności o kolejną kwotę 52.980 zł. Powództwo w tym zakresie oparto na zarzucie potrącenia dokonanego w oświadczeniu o potrąceniu datowanym na dzień 4 maja 2020 roku. Zarzut ten ostatecznie został uznany za niedopuszczalny na gruncie sprawy o pozbawienie tytułu wykonawczego wykonalności opartej o treść

art. 840 § 1 pkt 2 k.p.c. Zarzut ten bowiem winien zostać zgłoszony w toku postępowania rozpoznawczego, w którym doszło do wydania spornego nakazu zapłaty. Z możliwości takiej powódka jednak nie skorzystała. Wszystkie bowiem kwoty powołane w treści oświadczenia o potrąceniu dotyczyły okresu sprzed wydania nakazu zapłaty w sprawie X GNC 1317/18 (dotyczyły okresu od dnia 2 maja 2017 roku do dnia 6 września 2018 roku).

Należy w tym zakresie również poczynić kilka uwag natury ogólnej.

Nie budzi jakiegokolwiek wątpliwości Sądu Rejonowego, że jednym z zarzutów na gruncie powództwa o pozbawienie tytułu wykonawczego wykonalności może być zarzut spełnienia świadczenia. Od dnia jednak 8 września 2016 roku (zmiana treści przepisu art. 840 § 1 pkt. 2 k.p.c. na podstawie przepisu art. 2 pkt 90 ustawy o zmianie ustawy kodeks cywilny, kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw z dnia 10 lipca 2015 r.; Dz.U. z 2015 r. poz. 1311) przepis ten dopuszcza oparcie powództwa opozycyjnego na zarzucie spełnienia świadczenia, jeżeli zgłoszenie tego zarzutu w sprawie było z mocy ustawy niedopuszczalne. Tym samym wyeliminowano z jego treści uregulowaną wcześniej podstawę pozbawienia wykonalności tytułu wykonawczego obejmującego orzeczenie sądowe w razie zgłoszenia takich okoliczności faktycznych, które zostały pominięte w postępowaniu rozpoznawczym jako spóźnione albo nie zostały w ogóle zgłoszone (por.: uzasadnienie projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks cywilny, ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw, Druk sejmowy Nr 2678, Sejm VII Kadencji, s. 35, a także wyr. SN z 12.10.2016 r., II CSK 489/16, Legalis; także R. Kulski, w: A. Marciniak (red.), Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz, t. III, Warszawa 2015).

Zarzut spełnienia świadczenia, do którego doszło przed zamknięciem rozprawy, może być badany przez Sąd meriti w procesie opozycyjnym jedynie wtedy, gdy fakt ten z mocy ustawy nie mógł być przedmiotem rozpoznania w sprawie. Dla oceny dopuszczalności wytoczenia w analizowanym wypadku powództwa opozycyjnego ma więc znaczenie przyczyna, dla której sąd nie rozpoznał zarzutu spełnienia świadczenia. Jeśli jednak zarzut ten nie został zgłoszony, nie ma znaczenia czy było to działanie celowe. Brak wiedzy o konieczności zgłoszenia takiego zarzutu w toku postępowania rozpoznawczego działa na niekorzyść strony, która działania takiego zaniechała.

Zarzut spełnienia świadczenia w takim powyżej opisanym, szerokim znaczeniu to każdy zarzut wskazujący na wygaśnięcie obowiązku stwierdzonego w tytule wykonawczym, jeżeli z powodu ustawowych ograniczeń kognitywnych sądu nie mógł być rozpoznany i uwzględniony w orzeczeniu stanowiącym tytuł egzekucyjny.

W doktrynie i orzecznictwie Sądów powszechnych jest powszechnie ugruntowanym poglądem, że wprawdzie potrącenie nie stanowi realnego świadczenia, odpowiadającego treści zobowiązania, jednak należy uznać zarzut potrącenia za odpowiednik zarzutu spełnienia świadczenia, o którym mowa w art. 840 § 1 pkt 2 k.p.c. (por.: P. G., Zarzut spełnienia świadczenia, s. 100). Jak bowiem wskazuje się w literaturze prawniczej, skutki prawne potrącenia są równoznaczne ze skutkami zapłaty (spełnienia świadczenia), a zarzut potrącenia podniesiony w procesie jest traktowany jak zarzut zapłaty (spełnienia świadczenia). Powszechne traktowanie potrącenia jako jednego z surogatów spełnienia świadczenia wskazuje na podstawową funkcję: dzięki potrąceniu dłużnik płaci swój dług i zwalnia się ze zobowiązania (por.: M. Pyziak-Szafnicka, Potrącenie w prawie cywilnym, Kraków 2002, s. 30 i 33).

W ocenie tutejszego Sądu Rejonowego wszelkie te ograniczenia, które zostały na gruncie treści przepisu art. 840 § 1 pkt 2 k.p.c. wprowadzone w zakresie możliwości powołania się w sprawie o pozbawienie tytułu wykonawczego wykonalności na zarzut spełnienia świadczenia - sprzed momentu zamknięcia rozprawy w sprawie - odnieść należy również do możliwości zgłoszenia zarzutu potrącenia w tożsamym stanie faktycznym (możliwego do zgłoszenia przed tym momentem). Doprecyzowanie treści przepisu art. 840 § 1 pkt 2 k.p.c. na mocy art. 1 pkt 232 ustawy z dnia 4 lipca 2019 roku (Dz.U. z 2019 r. poz. 1469) na mocy którego wprowadzono do przepisu art. 840 § 1 pkt 2 k.p.c. możliwość oparcia przez dłużnika powództwa opozycyjnego także na zarzucie potrącenia może zmieniać traktowanie tego zarzutu (szerokorozumianego zarzutu spełnienia świadczenia) w odmienny sposób. Wyrażne uregulowanie tej możliwości nastąpiło – w ocenie tutejszego Sądu Rejonowego – jedynie ze względu na ograniczenie dopuszczalności podniesienia zarzutu potrącenia w toku postępowania rozpoznawczego (poprzez wprowadzenie treści art. 203¹ k.p.c.).

Nie można w tym zakresie zgodzić się z poglądem A. M. wyrażonym w jego komentarzu do art. 840 k.p.c. (dostępny w bazie L.), z którego wynika, że oparcie powództwa opozycyjnego na zarzucie potrącenia dotyczy potrącenia jakiegokolwiek wierzytelności należnej dłużnikowi. W jego ocenie, dla tej podstawy powództwa opozycyjnego nie ma znaczenia, czy zarzut potrącenia mógł być podniesiony przez dłużnika wcześniej.

Stanowisko takie godzi to bowiem w dotychczasowy dorobek doktryny i orzecznictwa oraz stoi w sprzeczności z ratio legis zmian ustawodawczych zapoczątkowanych (w zakresie art. 840 k.p.c.) już w dniu 10 lipca 2015 roku. Ustawodawca zmierzał bowiem do zawężenia zarzutów merytorycznych możliwych do zgłoszenia na etapie postępowania o pozbawienie tytułu wykonawczego wykonalności. Godzi to również w zasadę ekonomiki procesowej. Co innego wynika również z uzasadnienia rządowego projektu zmiany ustawy kodeks cywilny, kodeks postępowania cywilnego i innych ustaw z dnia 4 lipca 2019 roku (druk sejmowy numer (...), (...))

Sąd na przy tym również świadomość zajmowania w tym zakresie przez Sąd Najwyższy odmiennego stanowiska niż zajęte przez Sąd meriti, w tym w treści uchwały z dnia 30 lipca 1974 roku, III CZP 44/74 oraz w treści uchwały z dnia 14 października 1993 roku, III CZP 141/93 (obie dostępne w bazie L.), które jednak zapadły na gruncie poprzednio obowiązującego stanu prawnego – sprzed dnia 8 września 2016 roku. Ich tezy obecnie uznać należy za nieaktualne.

Powołując się na takie rozumienie treści przepisu art. 840 § 1 pkt 2 k.p.c. należy odwołać się również do jego wykładni systemowej i celowościowej. Powództwo o pozbawienie tytułu wykonawczego wykonalności nie służy bowiem ponownemu merytorycznemu badaniu sprawy, podważaniu treści prawomocnego tytułu egzekucyjnego i umożliwieniu powodowi zgłoszenia ponownie takich zarzutów, które winny być przez niego zgłoszone w toku postępowania rozpoznawczego - niezależnie od przyczyn jego zaniechania w tym zakresie. Powództwo to jest bowiem instytucją wyjątkową i należy ją wyklądać w sposób zawężający.

W ocenie tutejszego obecne brzmienie treści cytowanego przepisu – w brzmieniu od dnia 21 sierpnia 2019 roku – nie pozwala na inną ocenę omawianej instytucji. Wykładnia celowościowa nie pozwala bowiem tutejszemu sądowi na przyjęcie, że – na skutek dopisania w treści art. 840 § 1 pkt 2 in fine k.p.c. słów „a także na zarzucie spełnienia świadczenia” – ustawodawca zamierzał otworzyć powodowi - na gruncie wszelkich zakończonych spraw cywilnych - możliwość powszechnego występowania na drogę powództwa o pozbawienie tytułu wykonawczego wykonalności opartego na zarzutach potrącenia, które winny już w przeszłości zostać podniesione w zakończonych sprawach cywilnych.

Mając więc na uwadze fakt, że wszelkie kwoty opisane przez powódkę w jej piśmie procesowym z dnia 8 czerwca 2020 roku zawierającym rozszerzenie powództwa procedowanego w przedmiotowej sprawie zostały zapłacone przez powódkę przed powstaniem tytułu wykonawczego – zarzut ich potrącenia z należnością dochodzoną przez pozwanego w sprawie GKm 12/19 został uznany za niedopuszczalny (spóźniony). Zarzut ten bowiem powódka winna zgłosić w środku zaskarżenia od spornego nakazu zapłaty. Z możliwości takiej jednak nie skorzystała.

Na marginesie jedynie podnieść w tym miejscu należy argumenty natury niemerytorycznej na poparcie stanowiska zajętego przez Sąd meriti w zakresie zarzutu potrącenia zgłoszonego przez powódkę. W okresie bezpośrednio poprzedzającym wydanie wyroku w przedmiotowej sprawie u referenta w sprawie obywateli praktyki dwie panie aplikantki Krajowej Szkoły Sądownictwa i Prokuratury w K. w zakresie obejmującym zagadnienia związane między innymi z powództwami przeciwegzekucyjnymi. Wykładowcy w/w Szkoły przekazywali jej aplikantom wiadomości merytoryczne zgodne z stanowiskiem zajęтым przez Sąd meriti w przedmiotowym uzasadnieniu - o konieczności jak najbardziej zacieśniającego rozumienia możliwości zgłaszania szeroko rozumianego zarzutu spełnienia świadczenia (w tym potrącenia) na gruncie sprawy opartej o treść art. 840 k.p.c. Powództwo – w części rozszerzonej - oparte na tym zarzucie podlegało więc oddaleniu jako niezasadne.

O kosztach postępowania orzeczono w oparciu o zasadę odpowiedzialności za wynik sprawy (art. 98 k.p.c.). Powódkę należy na gruncie przedmiotowej sprawy traktować jako stronę przegrywającą proces w całości. Winna ona więc zwrócić pozwanemu poniesione przez niego koszty postępowania, na które złożyło się wynagrodzenie pełnomocnika

pozwanego w stawce minimalnej ustalonej w oparciu o pierwotną wartość przedmiotu sporu – 900 zł oraz opłata skarbową od pełnomocnictwa – 17 zł.

Z/

1. wyrok wraz z uzasadnieniem doręczyć pełnomocnikowi powódki – bez pouczenia;
2. UWAGA - decyzja w przedmiocie zwrotu nadpłaconej części opłaty do uzasadnienia wyroku – po upływie terminu do złożenia apelacji.